

Ял хушалх техникне хёллехи управа лартассипе ирттернэ
смотр-конкурс пётэмлетевэ

Тёслёх илмелли хамър патъмартах пур

Хёл кунёсем тәрәссё пулсан та, ыранхи кунпа пурнакан сёр ёсчөнё ситес сулхи ака-суха пирки те паянах пу сатат. Рәссейре “АПКна аталантараси” наци проекчё ёсленё вәхәтра пурнас утәмәнчен юлмасар пырасси паян сёр ёсёне пурнакан кашни ёсчөнён төллөвө. Савәнпа та Чаваш Республикин Президентчө Н. Федоров ял хушалхне килекен сөнёлөхсөнчен сывәрса юлмасар ёсleme

рипе техника ёсчөнёсен тата механизаторсен тәрәшулөхөпе ял хушалх техникне эффективлө уса курассине үстеринне, нефтепродуктсемпе перекетлө пулма тәрәшнине, техника сине тимлөх ытларак уйәрнине палартать. Сапла вара хушалхсем сурхи ака-суха ёсёсене вәхәтра пурнаслама пултарни, выльәх алачө хатәрлессипе тухаслө ёсleme пултарни, вырмара тата сёр улми каларас ёсре малтуртәмлө пул-

лов) – 171 балл, “Моргаушская” чәх-чөп фабрики (Н.Г. Ванеркин, Г.Г. Матвеев) – 171 балл, Чкалов ячөпе хисепленекен хушалх (П.Г. Ефимов, Н.В. Белов) – 170 балл, “Ударник” сәнәвлө производство хушалхө (П.П. Давыдов, Н.Н. Николаев) – 170 балл.

Сав вәхәтрах пөрешкөл сәнталәк условийёсенчөх “Хлебобор”, “Волга”, “Сеятель”, “Колос”, “Лидер”, Ленин ячөпе, К. Иванов ячөпе хисепленекен хушалхсөнчө уса курна техникана “Ял хушалхөчө уса курмалли техника. Управ правилисем” ГОСТа пәхәнса управа лартни курәнмарө.

Сүлрөх каланине пётэмлетсе район администрацийөн пуслөхө ала пуснә йышәнупа техникана хёллехи управа лартассипе ирттерекен районти смотр-конкурсра “Герой” ял хушалхө производство кооперативё сөнтернө тесе палартнә. Вёсене район администрацийөн пөрремөш степенлө дипломө тата 3 пин төнкө уксан премипе наградаланә. Сәк конкурсах 2-мөш степенлө диплома тата 2 пин төнкө уксан премие “Свобода” хушалхө тивёснө. 3-мөш степенлө диплома 1 пин төнкө уксан премие “Ориноно” хушалхө панә.

“Герой” хушалхө ертүсине Р. Тимофеева техникана ГО-СТпа килёшуллө управа лартнишөн ЧР Президентчө Н. Федоров чысланә самант.

чөнсе калани аслә асаттесем кая юлсан, како шәтәт, тесе асархаттарнипе түр килет. Пурнас аталанәвне тивёслө шайра тытма кун-сул уттипе тан пырассишөн эпир кашниөх сөнёлөхсөм вырәнли пирки, вёсене пурнаса көртме тәрәшмалли сөнчөн каласатпәр. Каласатпәр та... пирөн сәмахсем чылай чух чух сине мар, юр сине сөс юлассө.

Мөн сүккине тумалла, пуррине – управалла. Ёсри сәк чәнләхә көрхи ёсөсем вёслөнө май хушалхсөнчө ял хушалхө техникне хёллехи управа лартнине тёрёслеме тухсан яр уссәнах курма пулат.

Пөр сәнталәк условийёсенчөх хәшөсем ятарлө юсав бригадисем йөркелесе техникана управа лартассипе юлашки кунчөнөчө ёслерөс. Сәкә мар-и-ха вәл ситес сур акине хатәрленнин пөрремөш утәмөсөм? Кайран пөр пек условисөнчө пөрисем ытларак тухас илме пултарнинчөн төлөнөтпөр те теприсем пирки аласене сарса хул пуссисем сиктерөтпөр...

Иртнө кунсөнчө ял хушалхө техникне хёллехи управа лартнине тёрёслеме йөркеленө кәсәлхи смотр-конкурс комиссийө хәйөн ёсөне пётэмлетрө, унән пётэмлетөвө пө килёшуллөн район администрацийөн пуслөхө Ю. Иванов йышәнупа каларчө.

Смотр-конкурс комиссийө районти ял хушалхө производство кооперативёсенчө инженер-

“Хир карапөсем” шанчөклө хёл қасөс.

ни, механизаторсен ёс условийёсемшөн тәрәшни ку с умне тухат.

Районти смотр-конкурс условийёсен туллин пурнасласә сү қасә ял хушалхө ёсөнчө уса курна техникана вәрах вәхәта управа лартассипе сәк хушалхөсем палартчөс: “Герой” ял хушалхө производство кооперативё (ертүси Р.Н. Тимофеев, төп инженерө В.А. Леонтьев) – 189 балл, әратлө выльәх ёрчөтекен “Свобода” ял хушалхө производство кооперативё (ертүси К.Е. Сретинский, төп инженерө И.Г. Скворцов) – 178 балл, “Ориноно” ял хушалхө производство кооперативё (ертүси Ю.Н. Шишюкин, төп инженерө В.В. Васильев) – 175 балл, «Восток» (М.Н. Шишюкин, Ю.Г. Михай-

Смотр-конкурс положенийөпе килёшуллөн “Герой” хушалхө республика шайбөнчө смотр-конкурсра хутшәнтәрнә. Калама кәмәллө, Шурқасемпе Шурқасисем кунта та хәйсөн ятне яман – республикәра та пөрремөш вырәна тухнә, ЧР Президентчөн алличөн премие тивёснө.

Такамшән ёсlemeпөр-сөке. Сур акирөн пусласа сөр пичө шура юрпа витөнничөн хушалхө экономикне аталантарасишөн ёслекен техника сине епле ала сулән-ха. Хёл қасәсан каллех сав техникана хирө кәлармалла пулат.

А. БЕЛОВ,
район хасәчөн ял хушалхө пайөн ертүси.

“Вёрентү” наци проекчө: шукулсенчен хыпарлассө

Төнчө шайне тухатпәр. Сапла пултәрччө те

Рәссей Федерацийөн Президентчө В. Путин икө сул қалла кун сүти панә приоритетлө наци проекчөсенчөн пөри – “Вёрентү” наци проекчө. Вәл пирөн асаттөсәссөсем үссөн мөнлө сын пуласси ачаран паллә тенипе килөшсе тәрәт. Чәнах та “Вёрентү” наци проекчө ачәсен аталанәвне те, вёрентекөнсен мал туртәмлөхне те сөнө сулла уттарать. Сәк сулйөр сүтипе паян пәхәтпәр та пирөн ачәсен пултарулахө эпир ку таранччөн асарханчөн самай анләрах та пуярнах иккөнне куратпәр. Ана татах аталантарма паян пур ен те сителөклө: ан үркен, ёсle кәна. Эпир хамәр ёсөмөрте ачәсем пөлү төнчинчө тарәнрах тымар чычәр тесе сапла тумә тәрә-

С.И. Карпова 9-мөш «б» классемпе черөтлө урок ирттерөт.

Виктория Яковлева К. Циолковский ячөпе ирттернө конкурсра космоса пөрремөш утәм түрө.

үкерчөксемпе макетсем пулчөс. Муркаш шукулөнчө вёренекөнсем астрономие темипе сьрнә реферат прилзә вырәна тивёсөймерө пулин те, бисерпа төрленө “Сөр тата космос” үкерчөк 700 ёс хушшинчө пөрремөш вырән йышәнчө! Унән авторө – 9 “Б” класра вёренөкөн Виктория Яковлева. Ку ёс сөнчө СССР космонавтлетчикө, икө хут Совет Союзөн Геройө Виктор Петрович Савиных уйрәмән чарәнса тәчө.

– Сирөн талантлө ёсөре эпир экспедиципе Сөр орбитинчи “Мир” космос станцийө сине әсәтәпәр. Ана пәхса унта ёслекен космонавтсем хавхаланччәр, – терө В. Савиных чылай хушә пирөн ёсө тишкернө хыс-сән.

Сәкнашқал чыс-хисөп пирөншөн те космоса сөкленнө пекөх пулчө. Кун пек хавхалану пирө Циолковский вулавөнчө йтти төрлөрөн төл пулусенчө те, космонавтсемпе ирттернө секци занятийөсенчө те пысәк төкө пулчө. Савән пекөх сәк кунсөнчө эпир кунти музейсемпе театрөсенчө, үкерчөкөн выставкинчө, планетариө, политехника университетөчө, шукул ачәсен техникәпа пултарулах сүртөнчө, В.П. Савиных космонавт паләкне уснә сөрте пулса куртәмәр.

Хёллехи каникулта пирөн Королев хулинчө иртекөн пётөм төнчөри наука конкурснө хутшәнма тивөт. “Каллөх төнчө услөхне”, – тесе хатәрленөтпөр эпир унта хутшәнма паян.

С. КАРПОВА,
Муркашри вәтам шукулти физика вёрентекөнө.

Вулакан пултарулахө

Медсестра

Автортан. Сәмрәксем пирөн пулсәлөх тетпөр те юлашки сүлсөнчө Чәвәш Республикин Президентчө сәмрәксем сине тимлөх уйәрнәран Республика ертүсисем ку йүту сине пысәк шанәс уйәрни сисөнөт. Апла пулсан маттур сәмрәксемө ыра сәмах калани те пөрлөхи ёсре пөлтөрөшлө тетпөз өпө. Паянхи сәмахәм Турай больницинчө медсестрара вәй хуракан Анжелика Эдуардовна Николаева пирки.

Сөм вәрмана көрсөссөн Төрлө йывәс хушшинчө Шура хурән пулсәссән Курәнәт вәл инсөте. Сәмрәксем те сәвнәшқал. Қасхи вәйяи тухсәссән Пулмас вөсем пөрешкөл Юрә-ташә пулсәсан. Сав сәмрәксем хушшинчө Анжела та ют сын мар. Хәйөн шура кәпипө Курәнәт вәл вәр та вар. Пүрте көрсөн Анжела Ларәт сөтел хушшине, Тытат төрө төрлеме, Усма сәмрәксә чунне. Петров кунне Турайра Төррисенө куратән. Иртмен вәхәт вәйәра – Сәмрәк ёсөне әмсанән.

Ирөх тәрәт Анжела, Кил-төрөшрө пуләшат: Ёнине те сумалла, Көтүне те ямалла. Ёсө кайма тухсәссән, Курнә сынна ыр сунат. Ашә сәмах илтсөссөн Чүнөпө хәпартланат. Ёсө ситсөн Анжела Си-пусчө уләштарат. Шура халат тәхәнса Палатәсене утат. Ырлөх-сывлөх вәл сунат Чирлисене пурне те. Кама йывәр вәл пөлет – Вәраххәнрах қалас, тет. Утас ун патне сынсем: Сывалнисем, чирлисем. Қалас әшә сәмахсем Аслисемпе ачәсем.

Сывалсәссән чир-чөртөн, Тытәнсәссән вәй илме, Тухтәрсенө тав тәвас, Чипер хөре ыр сунас.

В. ПАВЛОВ,
ёс ветеранө.

Турай ялө.

РЕДАКЦИРЕН. Сәк сәвә авторө Василий Павлович Павлов иртнө кунсөнчө пирөнтөн өмөрлөхөх уйрәлса кайрө. Хастар ветеран юлашки сүлсөнчө пирөнө патнәш сыхәнупа тытрө. Хәйөн пултарулахөчө вәл ёсре маттурөсене ырлассине мала хуни, кахал-наянсене питлени вулакан патне сәвә йөркисем урлә ситни нумайәшине сывәх пулчө. Ёсөпө те пурнасра ырапа сөс паләрәскер, Василий Павлович хәйөн литература өмөрөнчө те район сыннисем умне ырапа асра юлө. Сәк пысәк сухатушән эпир те В.П. Павлов сөмийпө тата тәванөсемпө пөрлө тарәннән хурланатпәр.

Шукул ачәсем – сүл сүрөвре

Ёсө вёренүпө сыхәнтаратпәр

Вәхәт хәвәрт иртни шукул пурнасөнчө те сисөнөт. Анчах-ха эпир суллаха каникултәчө, ёнер кәна иртен пусласа қасчөн хушалх хирөсенчө сөр улми пустараттәмәр, паян вара хирте трактор сәсси илтөнөмөст, тавраләх шура юрпа витөнчө те пирөн ума та сөнө төллөвөсем лартрө. Төллөвө вара пирөн пөрре – вёренмеллө, “Вёрентү” наци проекчөле атте-аннесөн ёсөне сирөп алла илсе малалла тәсмалла. Сәкәнә та хамәр ёсөсө пуләншә хушалхө ертүсисем, хамәра пөлү төнчипө илсе пыракан учительсем пирөншөн тәрәшнине те сая ярас килмөст. Вёсен пөр төслөхө синчөн қаласа хәварама-ха.

Эпир вёренү сүлөн пусләмәшөнчө висө кун “Восток” ял хушалхө производство кооперативөнчө ёслөрөмөр, уяр кунсөнчө сөр улми пустарә пулшәрәмәр.

ёслөнөшөн хушалхө председәтелө М.Н. Шишюкин пирө икө автобус парса Мари Эл Республикинчө вырәнсә Юрино поселөкөнчи Шереметөвө керменне курма илсе қаясси пирки пөлтөрчө. Қаларө те сәмахне тытрө.

Юпа уйәхөн 11-мөшө. Эпир тулли хавхаланупа паләртнә вырәна 7 сөхөте пустарәнтәмәр та сула

тухса кайрәмәр. Көсөх Чикме хулине ситрөмөр, хамәра ертсе пыракансемпе Атәл урлә паромпа қасрәмәр. Еплө илемлө иккөн хөвөл сүтинчи Атәл! Йәлтәртәтсә кәна выртат вәл. Хумөсөм пөри тепринпө әмәртнә парома, сырана пырса сәпәнассө те пөчөк пөрчөсөм пулса сүлеллө сикөссө-қаласәссө. Ака эпир көтнө замоқ.

Шереметөвө керменө тата эпир – истори чәнләхө сүхалмө ниҳсан.

Еплө илемлө те қапмар тата пуян иккөн вәл! Сәмахпа калани мар, чән-чән истори палли! Катарән пәхсан вәл түленө тирөннө пек те курәнәт, хөвөл пөтөнчө ялқәсә қәна ларат. Шала көтөмөр те кунта сүхалса қаймалла. Сөр ытла пүлөм, кашни пүлөмөнчөх илемлө үкерчөксем, истори авалләхне кәтартакан хатәрсем. Урайөнчө те хәйне майлө үкерчөксем. Замоқ истори йөпө пирө экскурсовод паллаштарчө. Вәл ачәсен ыйтәвөсем сине те хуравларө. Пөлмелли, вёренмелли вара кунта сахал мар.

Хамәрпа истори урокне сапла ирттерөншөн эпир “Восток” хушалхө председәтельне Михаил Николаевич Шишюкина, Орининти вәтам шукул директорне Виталий Гурөвич Ивановә, Валентина Валерьяновна Калинина Татьяна Николаевна Михайлована тав тәватпәр.

Елена АЛЕКСЕЕВА,
8-мөш класра вёренекөнө.